

Ali bo dobil Roosevelt polno oblast zapleniti in prodati lastnino?

Vojni oddelek je naprosil kongres naj podeli predsedniku Rooseveltu oblast, da sme zapleniti in prodati vsako lastnino, če uvidi to potrebno za narodno obrambo.

ČAKO OBLAST JE IMEL WILSON V ČASU PRVE SVETOVNE VOJNE

Washington, 2. junija. — Vojni oddelek ameriške vlade je danes kongres, naj dovoli predsedniku te kritične oblasti kakršnokoli lastnino, ki je potrebna za narodno obrambo. Ta moč bi bila podobna oni, ki jo je imel predsednik Wilson v času prve svetovne vojne. Vojni oddelek je izjavil, da predlog odobril tudi predsednik Roosevelt, mornariški oddelek in urad za produkcijo.

Čelnik najvišjega sodišča v U. S. odstopil

Hyde Park, N. Y. 2. junija. — Predsednik Roosevelt je sprejel danes resignacijo predsedniškega sodnika Zeda, državljanca Evans Hughes-a. Odpustil je star 79 let in je bil ena od najpomembnejših osebnosti v Ameriki. Na najvišji sodniški postavi je bil že prej od leta 1939. V tem času ni zamudil niti enega dne. Vsled svoje telesne jake in so ga nazivali "železni". Leta 1939 je moral pa tudi sport radi boleznij v hrbtu. Newyorški župan ga je imenoval v pomiloševalno komisijo s plačo \$5,000 na leto.

Lou Gehrig umrl

New York, 2. junija. — Danes umrl eden najslavnejših žigovnih igralcev v Ameriki, Lou Gehrig. Bil je star 38 let in je igral pri newyorškem klubu Yankees od 1925 do 1939. V tem času ni zamudil niti enega dne. Vsled svoje telesne jake in so ga nazivali "železni". Leta 1939 je moral pa tudi sport radi boleznij v hrbtu. Newyorški župan ga je imenoval v pomiloševalno komisijo s plačo \$5,000 na leto.

V bolnišnico

St. Lukes bolnišnico se je vrnil v svrhu operacije 28. maja Anton Slama, stanujoč na 3600 Seager Ave. Želimu mu, da se čim prej čil in zdrav vrnil k družini.

Vrnitev iz bolnišnice

Henry Černigoi, 654 E. 160. je se vrnil iz bolnišnice, kjer je bil po preloži operaciji. Temu se zahvaljuje za obiske, darovane cvetlice, kartice in darila. Prijatelji ga zdaj lahko obiščejo na domu.

DEKLE POTREBUJE \$1,100 NA LETO

San Francisco, Cal. — Samsko dekle mora zaslužiti na leto najmanj \$1,100, da se more pošteno živeti in vsaj "za silo". Tako je pronašel odbor socialno ekonomijo na kalinški univerzi. Proračun je bil, da samskega dekleta dela in ki živi sama zase. Redni stroški so proračun sledi. Za hrano in stanovanje potrebuje na mesec \$15. To vključuje tudi hrano in deljaha. Za zdravila, za zoben zdravnika, za vožnjo na delo, za zabavo, razna darila, odmerjeno na mesec \$29.15. Njeno obleko je preračunano na leto \$167.85. Toda za klopno ne sme dati več kot \$1.98, za suknjo ne več kot \$24.42, za obleko ne več kot \$7.78 in za čevlje ne več kot \$3.69. Za lepote, če ne sme porabiti na leto več kot \$7.14, toda na leto lahko dobi dva "permanent waves" in 22 krat si sme dati umiti lase. Za zdravnik in zobozdravnika ne sme potrošiti ne leto več kot \$50, \$50 si pa lahko prihrani na leto za morebitne potrebe. V kino gre lahko enkrat na teden, toda vstopnica ne sme biti dražja od 37 centov. Trikrat na leto gre pa lahko na koncerte, toda za vstopnico ne sme plačati več kot \$1.10. Vse gornje si lahko privoščijo, ako zasluži najmanj \$1,100 na leto.

Država mora spoštovati pravico vsakega posameznika, pravi papež Pij XII.

Vaticani, City, 2. junija. — Papež Pij XII. je govoril včeraj v solnenu svetu po radiu ob priliki 50 letnice enciklike papeža Leona XIII. V svojem govoru je izjavil, da hoče k tej encikliki, ki ima naslov "Rerum Novarum," dodati še nekaj svojih nazorov, ki se nanašajo na današnji svetovni položaj. Zlasti je papež poudarjal, kakšen naj bi bil "novi red," po katerem upajo svetovni narodi živeti po tej vojni.

Papež je v svojem govoru predvsem udaril totalitarne države, ko je izjavil in svaril države, naj si ne lastijo pravic posameznika in ne družin ter da morajo države spoštovati in upoštevati človekovo pravico do svobode ter njegovo fizično, duševno, versko in moralno življenje.

Glede delavstva je papež izjavil, da je zadeva organiziranja predvsem zadeva direktno prizadetih, to je zadeva delavstva in delodajalca. Vsako posredovanje od strani države v delavskem vprašanju naj bo tako, da bo varovalo in upoštevalo osebnostne pravice prizadetih.

Države morajo upoštevati pravice svojih državljanov v tem, da smejo izvajati svoje verske prepričanje; da se smejo med seboj ženiti; da smeta mož in žena, oče in mati voditi pošteno zakonsko življenje; da imajo pravico do pametne svobode, da si smejo izbrati način vlade.

Papež je rekel, da bi moralo biti svetovno bogastvo bolj pravično razdeljeno in ne obljude kraje naj bi se naselilo ljudi, ko je izjavil: "Na svetu je mnogo praznega prostora, kjer rase zdaj divje rastlinstvo. Te kraje bi ljudje lahko obdelovali in si napravili življenje. Naj bi se ljudi naselilo in porazdelilo v krajih, ki so pripravljeni za kolonizacijo. To je zemlja, katero je Bog ustvaril za vse ljudi."

Pokojni Jakob Lunder

Kot smo že včeraj poročali je umrl Jakob Lunder, stanujoč na 5603 Dibble Ave. Bil je star 69 let. Tukaj zapušča žalujočo soprogo Agnes roj. Lesar, sina Franka in Jacka, hčeri Agnes poroč. Krašovec, soproga znane lastnika Twilight Gardens in Frances, brata Josipa v Warren, O. in več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Vel. Slivici pri Velikih Laščah, kjer zapušča brata Antona in Marka ter več drugih sorodnikov. Tukaj je bil 39 let in je bil član društva Slov. št. 3 SDZ ter društva Carniola Tent 1288 T. M. Pogreb se bo vršil v sredo popoldne ob 1:30 iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in Sinovi, 6502 St. Clair Ave. na Highland park pokopališče.

Smrt v Penna.

V bližini Forest City, Pa. je umrl 18. maja slovenski farmar John Šemrov, po domače Bobkov, star 52 let, rojen v Rovtavi pri Logatcu. Umrl je za pljučnico. Zapušča ženo 9 sinov in 6 hčera, v starem kraju pa mater in brata. Naj počiva mirno v ameriški zemlji.

Prestal operacijo

Blaž Modic iz 3592 E. 81. St. se je po prestani operaciji vrnil domov, kjer ga prijatelji lahko obiščejo.

Prevzem trgovine

Mr. Steve F. Pirnat, javni notar in agent za parobrodne listke, je prevzel trgovino z grocerijo in slaščicami od Mrs. Jenie Zadnik na 7403 St. Clair Ave. Tam bo poleg trgovine vodil tudi vse dosežane posle, kot prej na 6113 St. Clair Ave. Rojakom podjetje toplo priporočamo.

Inženirjevi zibljejo

Mr. Louis Drašler, spoštovani slovenski inženir pri okrajnih vladnih projektih, nam je ves srečen povedal, da je njegova žena povila zalo hčerko. Mati in dete se dobro počutita v Glenville bolnišnici. Mr. in Mrs. Felix Surtz sta tudi zelo vesela vnukinje. Naše čestitke!

ZGODOVINSKA IZJAVA VLADE KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Dopisništvo Centralnega presbira pri kraljevskem poslanstvu v Washingtonu je prejelo iz Bližnjega vzhoda od Centralnega presbira predsedništva ministrskega sveta sledečo deklaracijo jugoslovanske kraljevske vlade:

"Vlada generala Dušana Simoviča, poklicana na vodstvo zemlje za zaupanjem kralja in podprta enodušnostjo naroda, imela je dva cilja: držati red v zemlji in očuvati mir na zunaj.

Da bi očuvala notranji red smo mi napravili velike napore, da ublažimo režime prejšnjih vlad, ki so bile vzrok stalnih nesoglasij v zemlji. Vlada je takoj v začetku storila vse korake v tem smislu. Srbsko-hrvaški sporazum od 26. avgusta 1939 leta je ostal naizpremenjen. Novi ukrepi so bili stvorjeni v smislu izvršenja omenjenega sporazuma. Vstop dr. Vladimira Mačeka in njegovih sotrudnikov v vlado generala Simoviča je bilo najbolje jamstvo, da je sporazum predstavljal osnovo celokupne državne politike.

Kadar nas je Nemčija 6. aprila napadla, brez vsakega izživljanja od naše strani, bombardiranjem Beograda in ubijajoč v masah prebivalstvo so vse stranke brez razlike in v popolnem sporazumu z vlado enodušno izjavile, da nam je bila ta vojna vsiljena, ter da se mora voditi v obrambo in za narodno neodvisnost zemlje. Vsi društveni sloji so pokazali pripravljenost na vse žrtve v borbi za doseg narodne svobode. Sovražnikova propaganda ni nikjer uspela, da zmanjša odpor narodnega razpoloženja.

Sovražna propaganda je v prvi vrsti gledala, da zaseje neslog med Hrvati in Srbi in da jih razdvoji. Sedaj ta ista propaganda deluje, da v tem cilju izkoristi okupacijo hrvaških krajev. Pod pokroviteljstvom okupirane vojske so zunanji agenti proglasili takimenovano "neodvisno Hrvaško," katera je v resnici vojaška kolonija najhujše vrste. Vsled tega Hrvati v današnji vladi kot edini zakoniti predstavniki hrvaškega naroda odbijajo to očitno intrigo zunanjih sovražnikov.

V zunanji politiki smo mi napravili vse napore, da očuvamo mir. Mi smo z vsemi mogočimi sredstvi želeli, da prihranimo našemu narodu strahote vojne, ker je naš narod žrtvoval vse za svoje osvobodjenje in nikdar zahteval tujega. Mi smo smatrali, da bi bil mir bolj očuvan, ako bi

Sinček je!

Pri družini Mr. in Mrs. Joseph Tekavic, 737 E. 232. St. v Euclidu se je oglašila teta štorklja in pustila za spomin krepkega sinčka. Mlada mamica je hči dobro poznane Korčinove družine iz 222. ceste v Euclidu. Naše čestitke!

Vile rojenice

Družini Mr. in Mrs. Edward M. Debevec so prinesle včeraj vile rojenice brhkega dekliča v St. Ann's bolnišnici. Mati in dete so dobro počutita. Naš urednik Jack bo pa cigare kadil, ker je prvič postal stari očka.

Važna seja

Članice podružnice št. 18 SZZ so prošene, da se udeležijo važne seje nocoj ob 7:30 v navadnih prostorih.

Zadušnica

V sredo ob sedmih se bo brala v cerkvi sv. Vida maša zadušnica za pokojno Mary Merhar. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Kdo je izgubil?

Na Donald Ave. se je našla v ponedeljek zjutraj ženska ročna torbica. Lastnica jo dobi pri John Kržmancu, 1181 E. 74. St.

SLOVENSKI DAN, g. Ivana Zorman, vaš dan in moj dan... oh, dan, kateri mi ostane zapisan v sreči za večno. Ko drugi dan v jutranji zori pogledam skozi okno in zagledam sinje nebo, mi takoj misli pohite na včerajšnji dan kaj je bil in kako spoštovano smo ga praznovali. Takoj mi pride na misel, koliko dobrih prijateljev imamo, ki so nam na toliko lepih načinov pomagali do tega lepega spominskega dne.

Da bi se vsakemu posebej zahvalila, je nemogoče. Zato se splošno zahvaljujem vsem, kateri ste na ta ali oni način pripomogli do tako lepega uspeha. Z svojimi solzami pa zapečim to zahvalo, z solzami zahvale do vas, dragi prijatelji.

MRS. FRANCES KLEIN.

Euclid, O., 2. junija, 1941.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER1117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U. S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 N6. 129 Tue., June 3, 1941

Hitler si osvaja morje

Prej ko bodo narodi, ki niso še prišli pod Hitlerjevo oblast, spoznali pravi namen Hitlerjevega blitzkriega, prej bodo našli sredstva in se mu zagnali na pot, da ga ustavi.

Prvo, česar se morajo svetovne demokracije zavedati je, da je Hitlerjeva armada na pohodu, da uniči angleško mornarico. Ta vojna je vojna za nadoblast na morju in Hitler počasi zmaga brez vsake mornarice, kar je sicer zelo neverjetno za ušesa, toda je resnično.

Toda ta bojni načrt ni napravil šele Hitler v novejšem času, ampak je to načrt Nemčije že od leta 1870. Čudno je, da smo začeli spoznavati ta gigantski načrt Nemčije šele zdaj, po štirih generacijah. Toda fakt je tukaj in treba je z njim računati. Znano je, da je navdušil bivšega nemškega kaiserja za poželjenje po svetovnem gospodstvu Friedrich Ratzel, ki je razlagal svetovni zemljepis sledeče. Svet obstoji iz 72 odstotkov vode in 28 odstotkov suhe zemlje. Vsaka svetovna država, katere namen je zagospodariti svet, mora dobiti v oblast najprej morske ceste. Oceani in ne suha zemlja vplivajo na zgodovinske spremembe. Ako hoče Nemčija doseči svojo nalogo in postati gospodarica sveta, mora zgraditi močno armado in istotako močno mornarico. To se pravi, da si mora pridobiti Anglijo za zaveznico, ako pa to ni mogoče, se jo mora pa prisiliti, da izroči svojo mornarico in svoje ladjedelnice Nemčiji. Ničesar ne more odvrniti Nemcev od dosege te naloge, razen če ne bodo uvideli, da vodi pot do svetovne oblasti po prekomorskih cestah.

V sedanjem času je gospodarica na morju Anglija. Da se ji izvije to oblast, mora Nemčija najprej razbiti angleško mornarico. Zato bi se zdelo, da bo prva naloga Nemčije, da si zgradi mogočno mornarico, v kar bi porabila vse svoje premoženje. To je bil res storil bivši kaiser, radi česar ga je posvaril njegov stric, angleški kralj Edvard VII. češ, da Anglija ne bo trpela tako močne tekmovalke na Atlantiku.

Ko je potem prišlo v zadnji svetovni vojni do boja med Anglijo in Nemčijo, kar je bil prav za prav poskus moči nemške in angleške bojne mornarice, kaiserjevo ladjevje ni bilo kos angleškemu. Nemška mornarica je bila uničena in vrhu tega je korakala zavezniška armada proti Nemčiji in jo prisilila k udaji.

Hitler se je začel učiti iz pogrškov v zadnji svetovni vojni. Naciji niso zgradili nove mornarice. Zato se je začela v Nemčiji nova politika, ki je sprva omahovala v tem, da se združi z Anglijo in jo vzame kot tovaršico v oblasti na morju, ali pa se združi s Francijo in izolira Anglijo. Hitler se je odločil proti Angliji in šel na delo.

Kaj je njegov načrt? Njegov načrt je, da koraka s svojo armado okrog oceanov. Hitlerjeva armada je na pohodu proti onim obrežjem, odkoder se lahko dominira svet. Hitlerjeva armada se bori proti angleški mornarici. In kot se suče stvari sedaj, je razvidno, da si bo Hitler osvojil Tih ocean in pozneje še Atlantski, ne da bi mu bilo treba vpasti direktno na angleško otočje.

Oči Zed. držav so obrnjene na Atlantik in tam ne vidijo nič drugega kot potapljanje angleških ladij in po tem sodijo, koliko moči preostaja Angliji, da ubrani angleško otočje. Medtem gre pa Hitlerjeva armada v daljne kraje in jemlje pristanišče za pristaniščem, odkoder izganja angleško ladjevje.

Kakšnega pomena bo še mornarica, ako ne bo imela pristanišč, kjer bi pristala, nobenega prostora, kjer bi dobila municijo in nobenega kraja, kjer bi izvršila svoja popravila? Kadar ne bo imela nobenega pristanišča več, bo postala brez pomena in ji ne bo preostajalo drugega kot da se izroči sovražniku, ali pa se potopi na visokem morju.

Prvi korak Nemčije za oblast na Bliznjem vzhodu je bil, da zlomi vezi med Anglijo, Francijo in Nizozemsko. Zato napad v Sredozemlju. V dosegu tega je kazal nemški načrt, da je treba dobiti sledeče: Zvezo z Italijo, oblast nad špansko obalo, oblast nad Albanijo, oblast nad Francijo, oblast v Afriki nad francoskim in španskim ozemljem: Algerijo, Moroko in Tunizijo, kontrolo nad Libijo in Egiptom, vzpostavitev zveze po suhem iz Nemčije do Sredozemlja in sicer skozi Francijo in Španijo, skozi Jugoslavijo in Grčijo, Turčijo in Palestino.

Ko bo enkrat to doseženo, bo malenost zapreti Suez in Gibraltar in angleška mornarica, če ne bo pravočasno ušla iz Sredozemskega morja, bo zajeta.

Trenutno se vrši boj v Sredozemlju. Dokler ni ta končan, se ne bo razvil boj v Tihem oceanu in dokler ne bo Gibraltar v nemških rokah, se ne bo pričel boj za Atlantik.

Kje bo Hitler prej udaril, ali v Tihem oceanu ali v Atlantiku, zavisi od Zed. držav in odpornosti angleškega otočja. Ako bodo Zed. države le malo odnehale, bo Hitler udaril s pomočjo Japonske v Tihem oceanu. Ako bo začel angleški narod pešati, bo udaril Hitler z vso močjo na Atlantik. V vsakem slučaju bo pa nevarno za Zed. države. Naj udari Hitler prej na Pacifik ali na Atlantik, je v obeh slučajih eno gotovo in to je, da se bo boj raztegnil prav pred vrata Zed. držav. To se pravi, če se Hitlerja ne stre pravočasno.

Tisti, ki trdijo, da je 3,000 milj širok Atlantik dovolj močna obramba za Ameriko, naj gornje dobro preštudirajo in bodo videli, kaj nas čaka, če bo uničena angleška mornarica.

BESEDA IZ NARODA

Društvo Najsv. Imena
v Collinwoodu

V nedeljo 25. maja smo obhajali 35 letnico obstanka fare Marije Vnebovzete. Ob tej priliki se je vršil velik slavnosni banket in udeležba pri tem banketu je pokazala, da so naši farani še dobri katoličani in da še delujejo za napredek in korist naše fare. Naši gg. duhovniki so zelo zadovoljni z gnotnim in moralnim uspehom tega banketa.

Prihodno nedeljo, 8. junija, pa je kvaterna nedelja in bomo zopet imeli banket, a to ne bo posvetni banket, ampak duševni, to se pravi, da bo imelo društvo Najsvetejšega Imena skupno sveto obhajilo pri osmi maši zjutraj. Vsi člani tega društva so prav lepo vabljeni, da se tudi te slavnosti udeležijo v velikem številu. Pokažimo se, da smo močje in da stojimo trdno, kakor skala, za vero, dom in narod. Pokažimo se, da nismo kakšni omahljivci, da bi pred vsakim kričanjem vrgli orožje v koruzo in bi se mu izročili, da bi z nami pometal, kot s staro metlo.

Znano nam je tudi, da sta dva možaka iz naše naselbine odšla po svoje plačilo nagle in neprevide smrti. Saj nam je znano, da ne vemo ne ure ne dneva, kdaj nas smrt pokliče pred božji stol, dajati odgovor za vsa naša dela, ki smo jih storili na tem razburkanem svetu. Zatorej pa bodimo vedno pripravljeni, da nas smrt ne dobi nepripravljene in da bomo z lahkim srcem stopili pred našega Stvarnika.

Skrbimo tudi mi, da se nam ne bo zgodilo, kot tistemu gostilničarju, ki ga je smrt dobila nepripravljeno. Nekoč je šel po cesti kmetič zamišljen v svoje vsakdanje skrbi, kar se mu pridruži neka ženska in ga nagovori ter povpraša kam je namenjen. Kmetič ji pove, da gre do bližnje gostilne, ker da ima tam poseben opravke. Ženska mu pove, da je tudi ona namenjena tja in tako lahko potujeta skupaj in jima bo tako krajši čas. Nadaljevala sta svojo pot, ne da bi kaj dosti govorila.

Dospela sta do gostilne in ko sta vstopila sta videla gostilničarja veselega med svojimi gosti. Bil je rdečih lic in samo zdravje je gledalo iz njega. Žena, ki je potovala s tem kmetom, pristopi k gostilničarju in ga poljubi. Mož je pričel tožiti, da ga boli glava: poljubi ga drugič, je že toliko oslavel, da so morali poklicati zdravnika, a nikdo pa se ni spomnil, da bi bil poklical duhovnika. Ko ga je poljubila tretjič, tedaj pa je padel v nezavest in ko je prišel poklicani zdravnik, je mogel ugotoviti samo smrt. Kmetič je šele sedaj spoznal, da je bila njegova spremljevalka — smrt, kajti nihče izmed gostov jo ni videl, kot samo on.

To je samo en majhen primer, kako nepričakovano se priplazi bela smrt in pretrga ni življenja tudi najbolj krepkemu in zdravemu človeku. Da se pa ne bo tudi z nami tako godilo, zato pa skrbimo sedaj, dokler imamo še čas in priložnost, da bomo vedno pripravljeni odzvati se klicu te božje dekle. Skrbimo, da nas ne bo smrt poljubila nepripravljene in to bomo storili, če vestno opravljamo svoje verske dolžnosti in s pogostim prejemanjem svetih zakramentov. Torej člani društva Najsvetejšega Imena, nikar ne pozabite, da imamo v nedeljo 8. junija skupno sv. obhajilo; pridite vsi brez izjeme.

Matevž Leskovec.

Iz Euclida

Kakor je že cenjenemu občinstvu znano, bo 8. junija zopet slovesen dan, ko bo v naši cerkvi naš faran zapel svojo prvo novo mašo. Ko sem dobila naročilo, da naj pričnem zbirati naslove za povabila, sem se zelo vzradoščena oprijela tega dela. V prvi vrsti seveda pridejo tu v poštev sorodniki in najbližnji prijatelji. Pozabila pa tudi nisem vseh starih faranov in ustanovnikov naše fare, kakor tudi sošolcev našega novomašnika.

Cerprav ni naša cerkev bogve kako velika, pa vem, da bo dovolj prostora za vse Ložane, pa če so povabljeni ali ne. Nekateri so prejeli pismena povabila in zopet drugi jih pa niso in tu pa je vzrok, ker je zelo težko dobiti naslove. Upala in želela sem, da bi tudi "Ložki pevski zbor" zapel eno ali dve na tej slavnosti, ker do sedaj itak še nismo slišali Ložanov pri nas v Euclidu drugače kot na radio.

Kot začetnica fare tukaj v Euclidu, imam tudi mnogo znanec in prijatelj, a veseo se mi zdi, kot nekakšen praznik, kadar se domačini snidejo skupaj, celo pri pogrebu se človek razveseli, ko se srečata stara znanca, kaj šele ob taki priliki. Tako mislim, da se počuti vsak, ki je dalj časa stran od svojih domačin. Pred 25 leti sem bila na meniškem pikniku pri Drugoviču v Nottinghamu. Joj, kakšno veselje je bilo takrat. Skoda, da tudi ti ne drže tako skupaj, kot Ložanje po svojem društvu.

Ker je pa tudi oče našega novomašnika doma iz slavne Menišije, iz Bezulaka, zato sem povabila tudi vse Meniševce, seveda kolikor sem mogla dobiti naslovov. Zatorej vsi Meniševci ste prav dobrodošli in ste vabljeni, da se udeležite te nove maše. Cerkvni odbor se veliko trudi, da bo vsem gostom postregel z vsem in po svojih najboljših močeh.

Takoj po sv. maši se bo vršil slavnosni banket in nato pa bodo večerice. Težko je popisati vse občutke in pa bojazen, kako se bo vsa stvar iztekla. Res je, da je oče našega novomašnika zapustil fantu nekaj premoženja ob svoji smrti in temu pa je še očim dodal precej dolarčkov, a kljub temu bi to vse ne bilo zadostovalo, če bi se ne bili zavzeli za našega novomašnika o. o. frančiškani, ki so podvzeli potrebne korake, da šolajo mlade fante in jih pripravljajo za duhovski stan. Lansko leto so si o. o. frančiškani v Lemontu postavili lepo poslopje, ki v vseh ozirih odgovarja potrebam. Letos, 15. maja pa je tam divjal tak vihar, da je izruval nad 60 hrastovih drevih in tudi novi sesterski samostan je bil zelo poškodovan. Staro poslopje pa je še bolj poškodovano, ker so drevesa padala nanj. Vsa tista drevesa pred sestersko hišo so na tleh. Rev. Urankar je rekel, da je dobro, da niso bili v stari baraki, ker drugače bi jih bilo odneslo gori na hrib, kot je odneslo stari garaž. V nedeljo, 18. maja, smo šli tja na sinovo posvečenje. Imeli smo lepo vožnjo brez vsakih nezd. Nudil se nam je nad vse lep razgled in toliko oravev, če nistem videla v Ameriki. Ena farma je lepša od druge in kako lepa črna zemlja je tam, saj ni čudno, če vse tako lepo raste in uspeva.

Mnogi ljudje so mi že prej prigovarjali, da naj grem na ordinacijo, da bom videla, ko bo sin posvečen, ker je to pač nekaj, kar je res lepo videti. Je pač žalostno, ko mati zre na sina, ko pred oltarjem umira za ta svet, pa si še mnogi upajo slabo govoriti o duhovnikih. Saj je Marija rodila božjega Sina in Jo je zadel meč bolečin, ker je vedela, da ji bodo edinega sina križali. Sam Jezus pa je tudi rekel: "Nikar ne mislite, da bo učencem boljše od učitelja, kajti tudi nje bodo preganjali." Zato ne verjamem, da bi mogla biti kakšna mati tako častihlepna, da bi samo radi tega silila svojega sina v duhovski stan. Verjamem pa, da sam Bog izbira pri tem. Mati pa je le orožje za to, da otroku ne brani, kadar vidi, da ga kliče Bog sam.

Kolikrat sem imela izkušnjava, da bi bila rekla: "Fant, prididi domov, ker te tudi doma potrebujem." A vselej sem premagala te izkušnjava in se je tudi doma vse naredilo brez njega. Tukaj mi pridejo na misel tudi naše katoliške šole, ko slišim, kako se mnogi naši rojaki izgovarjajo, da ne morejo pošiljati svojih otrok v katoliško šolo in da se v teh šolah ne uče tako dobro, kot v javnih ljudskih šolah. Jaz mislim, da bi morali imeti malo več zaupanja v te šole in svoje otroke še navajati in jim prigovarjati, da bi z veseljem pohajali v katoliške šole. Daj svojemu otroku, kar si sam prejel od svojih staršev in še to ni dovolj. Vsakdanje vaje nam je treba, če hočemo ostati dobri katoličanje.

Pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine in na svidenje, 8. junija pri sv. Kristini v Euclidu na novi maši ob 11. uri dopolne.

J. Intihar.

Kako se trgovske ladje
varujejo pred napadi

Pod izrazom "konvoj" razumemo v strnjem redu vozečo skupino 6 do 20 trgovskih ladij, spremljano in obdano od vojnih ladij, ki določajo brzino in smer vožnje vse skupine. Namen konvoja je zaščititi trgovske parnike pred napadi sovražnih ladij, podmornic in letal. Sistem vožnje trgovskih ladij v konvoju je uvedla angleška admiraliteta šele v teku svetovne vojne sredi leta 1917. ko je grozila takratna ostra nemška podmorniška vojna pognati na dno morja večino angleške trgovske mornarice in presekati življenske zveze med Veliko Britanijo in ostalim svetom. Angleški pomorski strokovnjaki so se dolgo upirali uvedbi sistema konvojske vožnje in so navajali proti njej celo vrsto razlogov, od različne brzine trgovskih ladij pa do pomanjkanja za spremljanje potrebnih vojnih ladij. Končno pa so se morali udati pritisku angleške vlade in danes sami priznavajo, da se je to zgodilo "v poslednji uri." Bili so takrat časi, ko se nemške podmornice en sam mesec potopile do 700,000 ton angleških parnikov. Uvedba konvojov je položaj res spremenila skoraj preko noči. Število potopljenih angleških parnikov je padlo od tedna do tedna ter so bili končno žrtve napadov nemških podmornic samo še nevturalni parniki, ki se niso hoteli vključiti v konvoje ali pa posamezno vozeči angleški parniki. Od srede leta 1917. do konca vojne je vozilo 16,639 angleških parnikov v konvojih, a je bilo potopljenih vsega skupaj samo še okrog 110.

Na podlagi teh izkušenj v svetovni vojni je angleška admiraliteta uvedla konvojski sistem še takoj v prvih dneh sedanje vojne. Izkušnje prvih šestih mesecev druge svetovne vojne so v celoti potrdile izkušnje iz let 1917 in 1918. Kakor so Nemci odlični pomorci in vojak, do danes še niso iznašli učinkovitega sredstva, ki bi resno ogrozilo parnike, vozeče v konvoju. Najbolj pevarna so jim še letala, a tudi neprimerno manj kako osamljeno vozečim parnikom.

Trgovski parniki vozijo v konvoju po dva ali trije v eni vrsti, oddaljeni med seboj po 400 do 600 metrov, kakršne so pač vremenske prilike. Taka vožnja zahteva seveda od vodstva in

moštva ladij največjo pozornost in izredno spretnost. Brezhibno mora poslovati zveza med poveljniškim mostom in strojnici, kakor tudi signalna zveza med posameznimi v konvoju vozečimi ladjami. Posadke morajo biti dalje večje vožnji v popolni temi brez signalnih ladijskih svetilk, kajti konvoji vozijo, kjer se le da, ponoči in v čim večji temi.

Posebno naporna je konvojska vožnja v gosti megli. Ladje zmanjšajo razdaljo med seboj na 300 metrov. Vsak parnik vleče za seboj na malo manj ko 300 m dolgi vrvi velik, belo-rdeče po barvan sod, vodnik sledeče ladje pa mora ves čas vožnje v megli paziti, da se nahaja "megleni sod" nekaj metrov pred pramcem njegovega broda. Konvoji vozijo v megli največ z brzino do 7 milj na uro, dočim vozijo normalno z brzino do 13 milj.

V predelih, kjer operirajo podmornice, ne vozijo konvoji v ravni smeri, temveč smer neprestano spreminjajo po poveljih konvojskega vojaškega komandanta. V temni noči in v gosti megli to ni potrebno in lahko ladje vozijo v ravni črti. Na ta način tudi lahko nadoknadijo nekaj na času, ki ga izgube zaradi počasnejše vožnje.

Vsako opoldne sporoči vojaški voditelj konvoja vsem kaptanom v konvoju vozečih ladij zborna mesto za opoldne naslednjega dne. Na tem mestu se morajo zbrati vse ladje naslednjega dne v primeru, da bi razpustil med vožnjo komandant konvoj zaradi napada sovražnih podmornic ali bombnikov. Na zborna mesto pa priplovejo lahko tako tudi ladje iz konvoja, ki so morale med vožnjo morda zaostati zaradi kakih tehničnih težav ali poškodb na svojih strojih. Za časa vožnje v konvoju se morajo vsi kapetani parnikov v njegovem sestavu brezpogojno pokoriti navodilom in poveljem vojaškega komandanta celokupnega konvoja. To velja tudi za ladje, ki pripadajo nevtralnimi državam, a so se priključile konvoju.

Vsak konvoj spremlja primeren število vojnih ladij, sorazmerno z velikostjo konvoja. Večinoma so to torpedni rušilci, visokomorske torpedovke, lahke križarke, pa tudi posebne spremne ladje za konvoje, ki so jih zgradili Angleži. V sedanji vojni spremljajo konvoje še letala ter posebne protiletalske križarke, ki so opremljene prvenstveno z močno protiletalsko artilerijo vseh kalibrov. Te križarke spremljajo zlasti konvoje ob angleški obali, kjer so izpostavljene napadom nemških bombnikov.

Vojne ladje, ki spremljajo konvoje so oborožene z lahko artilerijo, vodnimi bombami za boj proti podmornicam in čim močnejšo protiletalsko artilerijo. One neprestano krožijo okoli konvoja in pazijo na morebiti prežee podmornice ali bližajoča se sovražna letala. To kroženje, ki jim ga omogoča njihova mnogo večja brzina, je obenem za nje najboljše jamstvo, da jih ne morejo zadeti torpedi sovražnih podmornic.

Odkopana naselbina Cezarjevih
legionarjev v Španiji

Ze preden se je začela španska državljanska vojna, torej pred dobrimi štirimi leti, so začeli v Španiji z izkopavanjem starodavne rimske naselbine Ampurije pri Castellonu. Vojna pa je to delo za dolgo časa ustavila, kakor je ustavila še marsikaj drugega, ki je bilo morda koristnejše in pomembnejše kot pa prelijanje krvi na bojnih poljanah. Ko je Španiji spet zavladal mir, so z izkopavanjem Ampurije nadaljevali. Zdjaj poročajo, da je to delo rodilo že velike uspehe. Odkopali so že skoraj ves nekdanji rimski zid, ki so ga zgradili pred davnimi tisočletji Cezarjevi legionarji po bitki pri Leridi, ko so na tem kraju ustanovili rimsko naselbino Ampurijo. Zid je, pravijo, tako dobro ohranjen, da bodo učenjaki, ki se bavi s tovrstnimi starinami, lahko zelo izpopolnili svoje znanje o tem, kako so stanovali Rimljani gradili zidove in utrdbe.

Po španskih mestih imajo pogosto svečanosti, pri katerih se spominjajo tistih številnih špancev, ki so padli v zadnjih državljanski vojni. Odkrivajo jim spomenike ali vsaj spomeniške plošče, ker se hočejo vsaj na ta način oddolžiti za žrtve tisočev in tisočev, ki so dali svoje življenje na oltar domovine. Tako so v Saragosi priredili velike spomske svečanosti za tamljanske delavce, ki jih je pobila zadnja državljanska vojna. Vojni akademiki so jim odkrili spomenik s tem-le svojevrsnim napisom: "Reci in piši, da se ni med pehoto v boju za svobodo 247,000 ranjenih in 8000 invalidov."

Vojaški spomenik posebne vrste

—Zagrebski kanonik Bar. umrl. Preminil je v Zagrebu kanonik zagrebskega prvostolnega kapitla g. Janko Barle. P. kojniki se je rodil l. 1869. v B. danjah v Vipavski dolini kot učitelja. Nižjo gimnazijo končal v Novem mestu, vis. gimnazijo in bogoslovje pa v Zagrebu. Pokojnik je mnogo delal za povzdigo splošne prosvete med slovenskim narodom kot sodrnik Družbe sv. Moh. in "Dom in sveta." "Slovenec" in "Ljubljanskega zvona." O. ni bil tudi mnogo članov društva "Izvestij" muzejskega društva v Ljubljani. Mnogo zaslug pridobil s proučevanjem hrvaške cerkvene zgodovine.

—Vikre pod Šmarno gor. zadnja leta v svoje idilične je privabile več Ljubljancev. So si tu postavili lepe domove. Nekateri samo za počitnice, drugi pa so se kar stalno naselili. Do postaje v Medunji samo par minut, odkar imamo most čez Savo in se ni treba posluževati nezanesljivega in mudnega prevoza s čolnom. Je tudi velika ugodnost, da iskavalec Šmarne gore. Šmarogorski odsek SPD, ki je lani prišel v most v svoje varstvo, je poskrbel, da smo dobili tudi Vikre par električnih luči. Je tako vsa pot od vasi do vasi vsaj v glavnem razsvetljena. Tudi to bo prišlo zelo prav, šim izletnikom, ki so morali slesj v temi tavati do mostu. Z dovoljstvom pa je treba tudi ležati, da je gostilničar g. B. prostovoljno prevzel skrb, da v visokem snegu pot od vasi do mostu kmalu prehoda.

—550 litrov vina v potok. sestrniku Ivanu P. iz Ihove v. venskih gorah so zaplenili v katerem je bilo 300 l. in minico pomešanega pokvarjenega vina. Prav tako so zaplenili 250 l. vina posestniku Rudol. J. iz Bačkove v Slovenskih vrh. Z. Zaplenjenih 550 l. vina izlizi v bližnji potok. Oba posesta sta bila ovadena.

—Tihotapska založnja pri Danijelu v Mežiški dolini odigrala tihotapska založnja. Je terjala življenje mladega hotapca. Tihotapska založnja 27 letnega jeklarniške delavca Logarja iz Guštanja mejo. Službujoči granicar je zalotil in ga pozval naj se ustavi. Ker se tihotapec ni ustavil, je granicar uporabil orožje. Ustrelil je Logarja v nogo. T. se ni zalego. Ranjenec se nekaj dalje. Spet je počil strel, ga je zadel v hrbet. Mladí delavec se je mrtev zgrudil.

SATAN IN IŠKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Mays

In zato bi rad v imenu svoje-
rodu kadil pipo miru z Old
Shatterhandom, ne pa v ime-
vseh Yumov."

"In če bo Vete ja proti?"

"Ako sklenemo mir in ga po-
mimo s calumetom, sem pri-
šel in brat Old Shatterhan-
d in ga bom branil z vsemi
mojimi bojevnikmi zoper Velika

Ali mi moj beli brat verja-

"Verjamem ti seveda."

"Tudi rdeči brat ima gotovo

pravljene pogoje, s kateri-

misli skleniti mir. Naj mi

pove!"

"Le dva pogoja bi zahteval.

Prvo želim, da mi bo Old

Shatterhand dovolil vzeti za

pravo Belo cvetlico, ki ji je

judita."

"Prav nič ti tega ne branim!

Prav sem, — res sem bil

prčan — "da noben belo-

ce ni tako primeren za mo-

bi cvetlici kot moj rdeči

Zvita kača —

sem sva si torej istih misli.

Drugi pogoj?"

"Meltona hočem imeti."

Mislil sem si!

Ampak Zvita kača naj mi

ali sodi, da imam pravico

čevati o usodi tistega belo-

ga? Meni, da ga smem iz-

Da! Po postavah belokož-

ci, pa sicer moral izročiti

rečih ljudi pa je beloko-

Melton last Old Shatter-

hand, ker je njegov ujetnik.

Ujetnik je vsikdar last tiste-

ga je ujel. Tale zemlja,

na njej stojimo, je last rde-

cih, last Yumov. Zato se

Old Shatterhand drži za-

gov in navad, ki veljajo pri

ljudih, in noben beloko-

mu ne more ničesar očita-

Da! Tudi belokožci ima-

pravico do Meltona, pregre-

je zoper njihove postav.

Policisti so že na potu, ki ga

priljeli in gnali pred sodi-

Old Shatterhand ne bo izro-

čel Meltona belim ljudem, ker

ima pravice in običaje rde-

cih ljudi!"

"Tisto je res. Pa tudi ne, ker

se tisti beli policisti nič ne

bojo in ker sem svoboden

ter lahko storim, kar

nam za prav.

"Kaj hoče moj rdeči brat ime-

ltona, naj ga ima!

"Kaj so pogoji Zvite kače.

Je moj brat pomislil, da

tudi sam stavi pogoje?"

"In če nočem —?"

"Če nočeš, da pojdejo dogo-

ki svojo pot. Prijeli bomo sta-

rega Wellerja, vam odpeljali

konje, počakali bomo, da pride

Močni bivol s svojimi ljudmi,

pa uničimo ves tvoj rod."

"In kaj boste storili z me-

no?" je vprašal plašno.

"Tebe, ki si bil zaveznik Mel-

tona in sokrivec njegovih zlo-

činov, pa bomo z Wellerjem in

ka vam ne bodo prizanesli!"

"O pač! Prav radi enega sa-

mega človeka nam bodo pri-

zanesli! Zato, ker je tisti člo-

vek njihov poglavar."

Sicer pa Zvita kača ni edi-

ni Yuma, ki smo ga dobili v

pest. Vse straže smo polovili,

ki ste jih razpostavili med Al-

madenom in haciendo del Ar-

royeto. Vsi tisti Yume so naši

ujetniki, tudi Brza ščuka je

med njimi. Ako nas napadete,

jih enostavno postrelimo."

Tega ni pričakoval.

Zamišljen je zrl pred sebe in

dejal:

"Old Shatterhand nikdar ne

laže, to vemo vsi. Res je, kar

je povedal, vse naše straže je

polovil — Kaj takega se po-

sreči le Winnetou in njemu!"

"Uvideti moraš, da se tvojih

ljudi res ne bojimo in da niste

vi tisti, ki bi predpisovali mi-

rovne pogoje, ampak mi.

Pa nisem ti še vsega povedal.

Popolnoma ste v naših rokah!

Niti geniti se ne morete iz pu-

ščave! Kdo nam more na pri-

mer braniti, da ne bi jezili na

sever in vam vzeli vaše konje?"

Prestrašil se je.

"Ali veste, kje so?"

"Vemo. In če bi tudi ne ve-

deli, Winnetou bi jih gotovo na-

šel. Vzamemo vam jih pa na

lahko peš napadete."

In končno še nekaj! Povej,

od česa pa mislite živeti v pu-

ščavi almadenski?"

"O, preskrbljeni smo —! Si-

cer pa pričakujemo v nekaj

dneh iz Uresa vozove z živili."

"Da! Pričakujete jih! Am-

pak dočakali jih ne bode!"

Vozove z vsem tovorom vred

smo namreč zaplenili pred ne-

jak dnevi. V naših rokah je

blago."

Osupnil je.

"Uff —! Tudi vozove ste

nam vzeli —? Naše zaloge bi

zadostovale za dva dni, divja-

čine ni to v puščavi, od česa

bomo živeli —? Gladovati bi

moral ali pa oditi —"

"Da! Popolnoma ste v na-

ših rokah, pravim! In ponav-

ljam, ne morete nam predpiso-

vati pogojev!"

Se na nekaj sem pozabil!

Danes ali jutri prispe Močni

bivol, poglavar Mimbrenjev, z

nekaj sto bojevnikmi. In Mim-

brenji so, to sam dobro veš, bo-

lje oboroženi ko tvoji Yume!"

Prebledel je.

"Uff —! Uff —! Izgublje-

ni smo —!"

"Vsekakor. Zahtevam torej,

da skleneš mir tudi z Mimbren-

nji, ki me spremljajo!"

"In če nočem —?"

"Če nočeš, da pojdejo dogo-

Oče in sin

Neki večer, bilo je proti koncu
maja, se je vrnil Janez Jelšavec
ves moker in prezebel s poljske
straže. V gorovju je snežilo kot
bi berače trgal ter burja brila
in ječala po skalovju, da je bilo
človeka kar groza. Komaj je bil
v sklonišču odložil puško na obi-
čajno mesto, že sliši, kako zunaj
nekdo kliče:

"Jelšavec! Janez Jelšavec!
Kje za hudiča tičiš?? Na poljsko
stražo — pa brž!"

"Tukaj!" zavpije Jelšavec v
sklonišču. "Pa kaj te je zlodej
zmotil ali kaj, da me spet kličeš
na stražo? Pravkar sem prišel
z nje, zdaj pa zopet nazaj. Pa
si hudič res znorel!" se je togo-
til in v temi tipal za puško.

"Kaj gobec otrešaš?" zarohni
zunaj isti glas. "Saj nisi samo
ti Jelšavec na svetu! Če bi bil
kaj vreden, bi lahko že sina imel
v fronti, ki ne bi tako jezika
brusil, če bi bilo treba na stražo
iti, kakor se ježiš ti!"

"Saj ne kliče tebe!" ... poja-
snjuje tovariš v sklonišču. "To
bo najbrž nekdo izmed novincev
— rekrutov, ki so danes od ka-
dra prišli."

"Rekruti, da so tu?" se začu-
di Jelšavec. Pri tem pa začuti
bolečino pri srcu kot bi ga kdo
z nožem v prsi dregnil.

"Seveda. Pravijo, da je vseh
prišlo nekaj nad sto mož k naše-
mu bataljonu. No, pa niso to sa-
mi rekruti. Med njimi so tudi
taki, ki so bili ranjeni in so jih
vrgli vnovič na fronto. — Zakaj
se tebi to tako čudno zdi?"

"Nič ... Mislil sem, če bi mor-
da med njimi bil vpoklican. Tak-
o hitro vseeno ne mečejo rekru-
te na fronto."

"Ali to pa sta vidva že slišala,
da so s telegrami vsi z dopustov
odpoklicani?" vpade v pogovor
tretji, ležeč na prični.

Jelšavca so te besede pogrele.

Ves nejevoljen zareži:

"Kje si zopet to pobral? Ti si

kakor kakšna stara baba! Vsa-

ka čenča se te prime, ko bolha
mladega psa!"

"Kaj pa ti je danes, da si
tak?" vpraša Jelšavca mlad fant,
sedeč v kotu sklonišča.

Jelšavec je molčal in nepremi-
čno stal sredi sklonišča. V pre-
mrti roki je držal puško, kakor
bi čakal, kdaj ga vnovič pokliče
"krapar" (narednik) na stražo.
Prižgal si je cigareto; tobak za
pipo je zavil v klosetni papir,
parkrat potegnil dim, pljunil,
nato pa mirno vprašal:

"In kaj je potem, če so jih z
dopustov odpoklicali?"

"Ofenziva bo!" odvrne zamol-
klo oni ležeč na prični. Bil je
užaljen, ker ga je Jelšavec tako
grdo žalil in vendar je to sporo-
čilo, ki ga je povedal, bilo silno
važno. "Pravijo, da so povedali
ubežniki, da namerava nasprot-
nik v nekaj dneh udariti z vso
silo na naše položaje. Zato so z
dopustov odpoklicani."

"O, prmej kršen matiček!"
vzklikne fant v kotu. "Si slišal.
Jelšavec? To pa niso bolhe mla-
dega psa! Se kaj bojiš?"

"Jaz bal? Mogoče tebe? De-
set takih kot si ti na tešče om-
latim ko ajdove žganice. E, fant,
ti si šele pričel okušati to kar jaz
že tri leta! ... Pojdi rajši ne-
kam in tam porabi tisti svoj: 'se
kaj bojiš' — potem bom s teboj
dalje govoril. — Na, puško mi

obriši! Jaz grem po večerjo, da
se malo ogrejem. Kaj pa je za
večerjo?"

"Drot, fergav" (posušena zri-
bana repa, korenje, koleraba
itd.) "s konzervami ..." odvr-
ne več glasov hkratu.

"Drot, fergav" na "drot, fer-
gav" se je hudoval Jelšavec gre-
do proti kuhinji in mislil na si-
na.

Ko se je Jelšavec vrnil nazaj
v sklonišče, ni bilo nobenega to-
variša več notri. Odšli so na de-
lo v kaverne, katere so se vrtale
neprenehoma dan in noč. Moker
in obut je legel na prično, zavil
se v odejo in šotorno platno ter
skušal zaspati. A spanec ni ho-

tel ta večer zatisniti njegovih
trudnih oči. Sto in sto misli mu
je begalo po glavi in mučne skr-
bi za sina so mu razjedale dušo.
Od nekje iz jarkov so se čuli
udarci kladiv na svedre in nje-
mu se je zdelo, da razločno sliši
klice: sin, sin, sin! In tem bolj,
ko se je otepal misli, da je tisti
Jelšavec njegov sin, tem huje so
te prodirale v njegovo srce in
dušo. Tolažil se je z različnimi
možnostmi, a kladiva so veno-
mer pela: sin, sin!

Na bojišču se je postajalo z
vsakim dnem huje. Silni topov-
ski grom je pretresal dan in noč
skalovje. Vse je kazalo, da se
bliža strahotna ofenziva; Jelša-
vec pa je trepetal za sina in de-
lal za dva. Vse je mesto njegja
izvršil; javljal se na straže; no-
sil, delal, garal ko črna živina
pri utrjevanju, samo da niso si-
na pošiljali na nevarne posle. Pri
tem pa je sam vidno hiral, propa-
dal.

Najbolj se je pa tresel ob mi-
sli: kaj bo takrat, ko se bodo
pričeli križati — noži. Posebno
še, ker je vedel, kako šibke so
lastne vrste. V tem slučaju bo
vsak mož moral za deset veljati.
In njegov sin? Šibek je neizku-
šen v boju, pomandrali ga bodo,
pohodili, kakor pohodi človek —
črva. Vsak prosti hip je porabil
v to, da je učil sina rabiti orožje
v brambi za lastno življenje; od-
bijati, napadati. Pri tem pa je
polagal sinu na srce:

"Konice nožev ne izpusti niti
za hip izpred oči! Kadar pa vi-
diš, da lahko, takrat mahni, uda-
ri!"

Mladi Janez Jelšavec je posta-
jal z vsakim dnem pogumnejši,
oče pa je v 14 dneh radi skrbi
docela osivel. V vseh dneh sta
bila neločljiva, a prišel je dan,
ko so ju ločili.

Nenadoma, ko strela z jasne-
ga neba, je neko jutro zagrmelo
na stotine topov vseh kalibrov.
Kakor bi se svet podiral in pe-
kel gotal gorske velikane, so se
stresala tla pod strahovitimi

udarci sto in sto granat. Nebo
in zemlja sta vpila, rjoyela, tu-
lila. Gorele so skale, pečine, go-
re — nebo je zakril gost, črn
ekrazitni dim. Zdelo se je, da je
prišel sodni dan.

Čeprav vajeni grozot, vendar
te strahote so zmedle vsakega.
Najbolj pa novince, z njimi tudi
mladega Janeza Jelšavca. V
brezmejnih smrtni grozi je trepe-
tal, po vsem telesu se je tresel
kakor bi skozi njega drl elektri-
čni tok. Živci so pričeli popuša-
ti in ves v solzah je klical:

"Oče! ... Oče! ... Z očmi je
iskal njega, a kje naj ga najde
med sto in sto v kaverni stisnje-
nimi telesi?"

Po štirih urah topovskega
ognja je sledil prvi napad. Ko
je moštvo drvelo v jarke, je Jel-
šavec za hip uzrl sina, a vsega v
solzah. Skeleča bolest je stisni-
la njegovo srce ob pogledu na si-
na, ker zdelo se mu je, da ga vidi
poslednjikrat živega. Vendar se
je premagal, zatajil v sebi vso
bridkost in v splošnem hrupu
zavpil:

Zjutraj je Jelšavec šel po ka-
vo s trdnim namenom, da mora
dognati, ali je res njegov sin z
njim na fronti. A kako kmalu se
mu je nudila ta prilika! Jedva
dospe do kuhinje, že zagleda no-
vinice, ki so se s svojimi novimi,
čistimi uniformami živo ločili
od ostalih. Z naglim pogledom
preleti vrsto; njega, sina, ni
ugledal med njimi. Težek, težek
kamen se mu odvali s srca, ter
kot mladenič dvajsetih let lahkih
nog vstopi v vrsto za zadnjega
moža. Komaj pa je napravil par
korakov — kar pride mimo ves
premazan mladenič, previdno z
obema rokama nese skodelico to-
ple kave. V hipu sta se z očmi
srečala in Janezu Jelšavcu, bo-
jevniku, ki je nešteto krat zrl
smrti v obraz, so zdaj kolena
klecnila.

"Janez! Otrok moj!" ... iz-
davi Jelšavec iz prs, katere mu
je hotela žalost raznesti zaradi
nenadnega srečanja s sinom na
bojišču.

"Oče!" ... zadrhti sin. Več
ni spravil iz grla, ki ga je zadr-
gnila bridkost. Jelšavec pa ni
čakal, da bi sin spregovoril, am-
pak prijel ga je, zgrabil kot
zgrabi levinja mladiča v smrtni
nevarnosti — ter bežal z njim v
svoje sklonišče.

Od tega dne se je Jelšavec ves
spremenil. Prej do skrajnosti
uslužen do tovarišev, je bil od-
slej osoren, tih, zaprt sam vase.
Vse njegove misli so bile posve-
čene sinu. Dan in noč je tuhtal,
Vzrok samomora je čisto ne-
kako bi njega rešil fronte, ali
vsaj iz območja strojnih pušk.
Prosil je bataljonskega poveljni-
ka, da bi sina premestil od stot-
nije na kako bolj varno mesto;
šel prosit na poveljstvo polka,
naj sina premeste kam v zaledje,
vsaj k divizijski pekariji. Pol-
kovnik mu je obljubil, da bo
ugodil prošnji, le da se vrnejo z
dopustov.

"Janez — bodi mož! Z Bogom!"
in plaz teles ga je nesel
izpred oči sina.

Štirinajst dni so dan in noč
grmeli topovi, štirinajst dni je
pokalo brez prestanka. Naskok
je sledil naskoku; jarki na kilo-
metre daleč spremenjeni v raz-
valine, do vrha zasuti s kame-
njem, gramozom in trupli. Vrste
branilcev do skrajnosti razred-
čene; na stotine trupel je ležalo
nepokopanih: strah, groza, tre-
pet, kar so oči nesle. Zdaj se je
uresničilo, kakor je mislil Jelša-
vec: vsak mož je moral za deset
veljati! Peščica junakov je de-
lala — čudeže.

Oba Jelšavca sta v vseh teh
bojih ostala živa in zdrava, a vi-
dela se v vseh teh dneh nista niti
enkrat. Vsak na svojem koncu
sta branila jarek in vsak svoj kos
istega utrjevala, tako da drug na
druga niti misliti nista imela
časa. Le sanitejci so med njima
držali vezi in sporočali, da še ži-
vita.

Boji na življenje in smrt so
sina ujeklenili. Mladi Janez se
je boril ko — lev, kar pa ni osta-

lo prikrito. Ob priliki, ko je šel
bataljonski poveljnik skozi raz-
redčene vrste svojih in jih hrab-
ril, se je ustavil pri Jelšavcu in
ga potrepal po rami:

"Jelšavec, vaš sin je junak!

Tako ste se bali zanj, prosili —

pa danes? Odlikovan je s hra-
brostno svetinjo!"

(Dalje prihodnjič)

Izjava Jugoslavije

Sigrid Undset:

KRISTINA — LAVRANSOVA HČI

III—KRIŽ

Gaute jim je stopil nasproti, bil je visoko vzravnin in lep — za seboj pa je imel vso trumo sorodnikov in prijateljev; stali so v polkrogu pred stopnicami v gornje prostore, v sredi med njimi starejša dva moža z viteškimi naslovom, gospod Sigurd in gospod Jammaelt, Kristina in Jofrid sta opazovali to srečanje iz veže pred tkalnico, toda besed nista mogli razločiti.

Možje so odšli v zgornje prostore, ženski pa sta se vrnili v tkalnico. Ni se jima dalo govoriti. Kristina je sedela pri ognjišču; Jofrid je hodila sem ter tja in pestovala otroka. Tako je preteklo nekaj časa — nato je Jofrid zavila dečka v odejo in odšla z njim ven. Kmalu nato je prišel Jammaelt Halvardsson k svakinji ter ji sporočil, kako se je stvar iztekla.

Gaute je Helgeju Duku za Jofridino čast in svoje nasilstvo ponudil šestnajst mark v zlatu — ta globa je znašala prav toliko, kot je bil Helgejev brat dobil za življenje svojega sina. Poleg tega je izjavil, da je pripravljen zasnubiti Jofrida pri njenem očetu ter ji pokloniti primerno poročno darilo in jutrnjo, Helge pa naj se zato z njim in hčejjo popolnoma pobota, tako da bo dobila enako doto kot njeni sestri in da bo imela prav toliko pravice do dediščine kot onidve. Gospod Sigurd je v imenu Gautejevih sorodnikov ponudil poročstvo, da bo Gaute držal dogovor.

Helge Duk je bil videti precej voljan, da pristane na ta predlog, toda njegova zeta Olaf Piper in Nerid Karesson, Aasin zaročenec, sta začela ugovarjati, češ, da je Gaute največji predrnež, ako si upa sam staviti pogoje za ženitev z dekle, ki jo je spravil v sramoto, ko je živela na dvoru svojega svaka, in kateri je nato tudi silo storil — poleg tega pa še zahtevati, da naj ima prav toliko pravice do dediščine kot njeni sestri.

Lahko je bilo videti, je rekel Jammaelt, kako malo mika Gauteja barantati za ceno, da bi se mogel poročiti z dekle, ki je odličnega rodu, ki jo je odpeljal in ki mu je zdaj rodila sina. Toda prejkone se je bil svoje lekcije na pamet naučil, tako da mu je ni bilo treba brati iz knjige, tudi to je človek lahko opazil.

Sredi tega razgovora — ko so prijatelji z ene in druge strani poskušali posredovati — je Jofrid z otrokom v naročju stopila med možje. Tedaj so njene očeta zapustile moči, da ni mogel zadržati solz. Potem pa so se glede vsega tako dogovorili, kot je bila njena volja.

Gaute bi seveda nikdar ne mogel plačati globe, toda Jofridi so določili toliko dote, da se je izravnilo. Prav za prav se je pogajanje tako končalo, da je Gaute vzel Jofrida, ne da bi bil z njo dobil mnogo več kot tisto, kar je bila ob prihodu na dvor prinesla v svojih vrečah, on pa ji je dal zapisati večji del svojega posestva kot poročni dar in jutrnjo, na kar so njegovi bratje pristali. Nekeč pa bo po njej dobil veliko bogastvo, ako zakon ne ostane brez otrok, se je zasmel Ivar Gjesling, in drugi možje so se z njim vred zasmeli; Kristina pa je zardela kot kri, pri njih je namreč sedel Jammaelt in moral poslušati vse tiste kosmate šale, ki so jih zdaj začeli razdirati.

Naslednjega dne je Gaute Erlendsson zasnubil Jofrida Helgejevo in nato je le-ta praznovala svojo prvo pot v cerkev z istimi častmi, kot bi bila prav-

cata zakonska žena — Sira Dag je dejal, da je to zdaj njena pravica. Potem se je preselila z otrokom na Sundbu in živela do poroke v varstvu gospoda Sigurda.

Svatbo so obhajali mesec dni zatem, takoj po šentjanževem dnevu; bila je lepa in sijajna. Naslednje jutro je Kristina Lavransova kar najbolj svečano izročila ključce sinu, Gaute pa jih je pritril ženi za pas.

Potem je gospod Sigurd Eldjarn priredil na Sundbu veliko gostijo, pri kateri se je svečano potrdilo in zapečatilo prijateljstvo med njim in njegovimi nečaki, prejšnjimi gospodarji na Sundbuju. Gospod Sigurd je razdal dragocenosti, ki so bile na dvoru, Gjeslingom kakor tudi drugim gostom je po sorodstvu ali prijateljstvu poklanjal — namizne rogove, jedilno orodje, nakit, orožje, krzno in konje. Zato so ljudje potem govorili, da je Gaute Erlendsson z ugrabljenjem neveste nadvse častno rešil ta spor.

IV

Naslednje leto je nekega poletnega jutra stala Kristina v lopi pred staro kuhinjo in brkljala po skrinjah za orodje. Ko je slišala, da je nekdo pripeljal iz hleva na dvorišče več konj, je šla in pogledala izmed stebričkov lope. Eden izmed hlapcev je vodil za uzdo dva konja, med hlevskimi vrati pa se je prikazal Gaute; mali Erlend je jahal očetu na ramenih. Drobnj, svetli obrazek je molen iznad zlate očetove grive, Gaute pa je v svoji veliki, rjavi pesti držal otrokove ročice pod brado. Izročil je otroka dekli, ki je ravno prišla čez dvorišče, in zajahal konja. Ko pa je Erlend zavekal in začel iztezati ročice k očetu, ga je Gaute spet vzel in posadil predse na sedlo. Tisti mah je prišla Jofrid iz hiše.

"Mar misliš vzeti Erlenda sabo — kam pa greš?"

Gaute je odgovoril, da je namenjen gori k mlinu — nevarnost je, da ga reka odnese, "in Erlend hoče z očetom," je rekel.

"Gotovo nisi čisto pri pameti —," hitro je potegnila dečka k sebi, in Gaute se je na glas zasmel:

"Prav gotovo si mislila, da ga hočem vzeti s seboj."

"Seveda —," tudi žena se je zasmejala: "Saj ga pa tudi vlačiš ubogega človečka vsepovsod s seboj — ti bi, mislim, najraje storil kakor ris — rajši bi malčka požrl, preden bi ga privoščil komu drugemu —"

Ko je Gaute odjahal z dvora, je pomahala za njim z otrokovo ročico. Nato je posadila fantiča na trato, se sklonila za trenotek k njemu in mu nekaj rekla, potem pa je stekla k novi hiši in odšla na izbo.

Kristina je obstala in ogledovala vnuka — jutranje sonce je tako lepo sijalo na malčka v njegovi rdeči obleki. Mali Erlend je stopical v kolobarju in strmел v travo. Zdaj je opazil kupček žaganja in ga takoj začel z največjo vneto razspati na vse strani. Kristina se je smejala.

Bilo mu je petnajst mesecev, toda po mnenju staršev je bil za svojo starost zelo dobro razvit, saj je že hodil in tekal, tudi dve, tri besede je že znal izgovarjati. Zdaj jo je meni nič tebi nič ubral proti mali vodiči, ki je na enem koncu dvorišča tekla mimo, kadar pa je v hribih deževalo, narastla v žuborec potok. Kristina je stekla za njim in ga vzela v naročje.

"Tega pa ne smeš — mati bo huda, ako se zmočiš —"

Deček je skremžil ustnice — nemara je preudarjal, ali naj začne vekati, ker ne sme čofotati po vodi, ali pa naj odneha — zmočiti se, to je bil njegov največji greh — Jofrid je bila v takih rečeh vse preveč stroga z njim. Toda bil je videti tako razumen — smeje se se je Kristina poljubila otroka, ga postavila spet na tla in se vrnila v svojo hišo. Vendar ji delo ni hotelo prav izpod rok — Kristina je skoraj ves čas samo postavala in se ozirala na dvorišče.

Jutranje sonce je tako prijazno svetilo in sijalo na vsa tri poslopja onkraj dvorišča — bilo ji je, kot da jih že delj časa ni prav dobro videla — kako lepe so vendar te hiše s svojimi stebričastimi mostovi in bogato rezbarijo. Pozlačena konca prekrizanih vetrnic na novi kashi sta se lesketala na ozadju modrega čada nad gorami. To leto, ki je prineslo s seboj vlažno zgodnje poletje, je bila ruša na strehah nenavadno sveža.

Kristina je rahlo zavdihnila, se še enkrat ozrla za malčkom ter se znova obrnila k svojim skrinjam.

Nenadoma je prerezal zrak otroški vek — Kristina je vse vrgla iz rok in stekla ven. Erlend je stal tamkaj, se drl in ogledoval zdaj svoj prst zdaj napol mrtvo oso, ki je ležala v travi. Ko ga je babica dvignila k sebi in ga začela pomilovati, se je še bolj drl, in ko mu je potem med tarnanjem in še večjim milovanjem pritisnila na pik mokre prsti in hladen zelen list, je postalo njegovo vpitje kar strahovito.

Dobričajoč se mu in tolažeč ga, je odnesla fantiča v svojo izbo, medtem ko je kakor v smrtni stiski kar naprej tulil — potem pa sredi krika prestal, kot bi odrezal: prepoznal je lonec in roženo žlico, ki ju je babica vzela iznad vrat. Kristina je začela pomakati majhne koščke kruha v med in ga pitati z njimi, pri tem pa ga je še naprej pomilovala in se mu z licem pritisnila ob svetlo lasi tilnik, kjer so bili lasje kratki in na drobno skodrani, še iz tistega časa, ko je mirno ležal v zibki ter lase na tem mestu odrnil na blazinah. Erlend pa je zdaj že pozabil svojo nesrečo, obrnil se je z obrazom proti Kristini, hoteč jo s svojimi lepljivimi rokami in usti božati in poljubovati.

Ko je tako sedela, je iznenada stala Jofrid med vrati:

"Kaj ste ga prinesli noter — to vendar ni bilo potrebno, mati — saj sem bila samo zgoraj na izbi."

Kristina ji je povedala, kakšna nesreča je zadela Erlenda. "Ali nisi slišala, kako je krikal?"

Jofrid se je zahvalila tašči. "Zdaj pa Vam nočeva biti več v nadlego —," vzela je otroka, ki je začel siliti k materi, in odšla ven.

Kristina je pospravila med. Nato je obstala, ne da bi se lotila kakšnega dela. Skrinje tam zunaj lahko počakajo, dokler ne pride Jofrid.

Namenili so se, da bodo Kristini, kadar se preseli v staro hišo, Frido Stykaarovo prepustili za postrežnico. Medtem pa se je poročila z enim izmed hlapcev, ki so bili prišli s Helgejem Dukom — fant je bil tako mlad, da bi bil lahko njen sin.

"V naših krajih je navada,

da podložniki poslušajo svoje gospodarje, kadar jim ti kaj pametnega svetujejo," je rekla Jofrid, ko se je Kristina začudila, češ, kako je moglo priti do te ženitve.

"In tukaj v dolini," je odvrnila Kristina, "nas še tedaj ne ubogajo, kadar zahtevamo kaj nespametnega, tudi ne poslušajo našega sveta, ako jim ni ta prav toliko v prid kot nam samim. Svetujem ti, Jofrid, da tega ne pozabiš."

"Res je tako, Jofrid, kot pravi mati," je pristavil Gaute, toda zelo pohlevno.

Kristina je še pred Gautejevo poroko opazila, da le nerad ugovarja Jofridi, zdaj pa je postal tako popustljiv zakonski mož, da malo takih.

Tašča ni tajila, da Gaute v marsičem prav ravna, ko se poprava ženi — bila je tako razumna, gospodarna in pridna kot le malokatera. Tudi ni bila nič bolj lahkomišelná kot nekeč Kristina sama — tudi ona je pogazila svojo dolžnost

nasproti staršem in zaprvala svojo čast, ko ni mogla dobiti moža, ki bi si ga bila rada pridobila pod boljšimi pogoji. Šele potem, ko je dosegla, kar je hotela, je postala zares poštena in zvesta žena. Kristina je videla, da Jofrid iskreno ljubi svojega moža — bila je ponos-

na na njegovo lepoto in njegovo odlični rod; njeni sestri sta sicer bogato poročili, toda ni na moža sme človek pogledati le ponoči, kadar ne sveti mesece o njunih prednikih pa ni, da človek govoril, je poročila pravila Jofrid.

(Dalje prihodnjič)

CENJENIM ROJAKOM V BLAGOHOTNO NAZNANJE

Da smo preselili naš urad "Stemship Agency" iz 6113 St. Clair Ave. NA 7403 ST. CLAIR AVE.

in v novih prostorih bomo vršili nadaljno poslovanje glede denarnih naročil, uradne notarske listine, izpolnjevali prošnje za prvi ali drugi državljanski papir. Pri nas tudi lahko plačate račune za plin, elektriko, vodo, telefon in druge obveznosti.

V novih prostorih pod istim vodstvom imamo tudi trgovino z grozarijo in candy.

Kdor izmed rojakov potrebuje uradne notarske listine, kakor tudi vsakdanje življenske potrebščine, se vselej lahko zaupno obrne na nas podjetje, mi pa bomo skušali dati tudi v bodoče točno, vestno in viljano postrežbo ter se cenjenim rojakom toplo priporočam za čbilen poset.

STEVE F. PIRNAT CO.

7403 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki. . . Posluje že 47. leto

Članstvo 37,000 Premoženje \$4,500,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 125.19%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji,

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 18. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za polasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je kruta usoda po dolgotrajni mučni bolezni, zahtevala življenje naše drage matere in stare matere in sestre

Johanne Pižmoht

ROJENA GREGORČIČ

Blagopokojnica je bila doma iz vasi Bistrica pri št. Rupertu, odkoder je prišla v Cleveland pred 16. leti. Stara je bila 56 let.

V dolžnost si štejemo, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so nam bili v pomoč in tolažbo v času bolezni in smrti blage matere.

V prvi vrsti se zahvalimo vsem onim, ki so s krasnim cvetjem in venci okrasili mrtvaški oler, dalje onim, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale v pokoj duše blage pokojnice, kot tudi onim, ki so jo prišli pokropiti na mrtvaškem odru ter dali svoje avte prosto na razpolago pri pogrebu.

Lepa hvala msgr. B. J. Ponikvarju za cerkvene obrede in pogrebniku Franku Zakrajšku za vzorno urejen pogreb.

Posebno hvalo izrekamo bratu pokojnice Joe Gregorčiču in bratrancu Tony Simončiču za veliko naklonjenost in tolažbo v tej bridki žalosti.

Hvala sosedom iz Bonna Ave. za vso tolažbo in pomoč v času bolezni in smrti, kot tudi članicam Slov. ženske Zveze, ki so prišle pokojnico kropiti in molile ob krsti ter jo spremile na njeni zadnji poti na pokopališče. Lepa hvala tudi nosilcem krste.

Torej, najlepša hvala vsem skupaj! Tebi, draga mati, kličemo počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda!

Žalujoči ostali:

FRANK, sin;
ANNA ŠRIBAR, IDA LAP in JENNIE, hčere;
DVA VNUKA, brat JOE GREGORČIČ in
bratranec TONY SIMONČIČ;
TER VEČ SORODNIKOV;
v starem kraju pa sin PAVEL in dve sestri.
Cleveland, Ohio, dne 3. junija, 1941.

